

بۆ رای گشتی و هه موو هیزه په یوه نیدیاردان :-

کۆنسهی سه رۆکایهتی گشتی KADEK

کاتی چارهسهری و یه کیتی دیموکراسی هاتوووه گهلانی رۆژهلاتی ناوهراست که لهزیر باری کیشه نیشتمانیی و کۆمهلایهتیه قورسهکان له جیهاندا دووچارای بن بهست بوونیکی جدی هاتبوو، بیگومان لهگهل دهست پیکردنی شه ری ئیستا لهگهل ئیرافدا کهوتوته قۆناخیکی نوپوه، نهو کیشه گرانا نه لهگهل خویدا شیوازیکی لهسیستم دههینیت که گریدراو بیته به بههاکانی دیموکراسی و نازادی و مافهکانی مرؤف، ئیستاش دهرهت و رهوشی چارهسهری دهرکهوتوووه. تایبهتمهندی سه رهکی که مۆرکی خوی لهقۆناخی نوئ دهوات بلنبدوون و دهرکهوتنی چارهسهری یه کیتی دیموکراسییه له ریگای شه ر و شیوازی ناشتی بههاوتهریبی لهگهل یهکتیدا، لهگهل نهوهی تانیستا نهجمای دوایی دهرنهکهوتوووه، بهلام وهک چۆن له نهوونهی ئیرافدا ببنرا، شیوازی چارهسهری پشت بهستوو به شه ر پیک دیت لهوکاتهی که شیوازی ناشتی، سیاسی رت بکریتهوه و بخریته سه رهف. لهوکاتهی چارهسهری ناشتی و سیاسی پشت گوئ بخریت و رت بکریتهوه، نهوا له رۆژهفدا جیی خوی دهگریته و ههروهه له مهسهلهی شه ریشدا خوی نیشان دهوات جا نهوه له دهرهه هاتبی یان لهناوهوه. پارێزگاری کردن لهناشتی بی دۆزینهوهی چارهسهری پیویست، هیچ مانایهکی نابیت بۆ گهلانی رۆژهلاتی ناوهراست که لهزیر گرانی کیشه ههلواسراوهکاندا دهنالیتی، نهگه ر مانایهکی شه بیته تهنه هاریکاریکردنه بۆ کۆنهپهرستی، که ژیا نی کردوته زیندانیکیی بی رحم بۆ هه موو توپزهکانی کۆمه لگا که له دهرهوهی نهزۆکی و بن بهست بوون و رازیبوونیکی خۆ ویستانه بۆ ئالاندنی په تی سیداره لهمل بهولاره هیچ شتیکی تر بهرهه م ناهینیت و تهنه بهردهوام کردنیکه بۆ رژیمی ئیراقی ههلوهشینهراو و په رتهوازهکراو. بۆ نهوهش پیویسته بهچاویکی پۆزهتیفانه له روودای رووخاندنی ئەم رژیمه بروانین، چونکه ئەمه دهکهوپیته خزمهتی پیشکتهوتنی کۆمهلایهتی.

رژیمه دهسهلاتدارهکان لههه موو ولاتانی رۆژهلاتی ناوهراست توانای خویان لهدهستدا لهگه یاندنی کیشهکان بۆ چارهسهری پیویست، لهگهل هه موو سه رچاوه دهوله مهنده مه زنهکان و تواناکانی پیشکتهوتن، لهگهل ئەمانه دا ئەم رژیمان ه کهوتنه رهوشیک که باری کیشهکان گرانتز بکه ن و لهجیاتی چارهسهری و دهر بازکردنی کیشهی نوپیان خولقاند، هه موو دهستپیشخه رییهک که پیی هه ستان لهزیر ناوی چارهسهری، ته نیا بارگران کردنی کیشهکانی لیکه وتهوه. نا لیردها پیویسته بۆ

نهو هاندهره شاروانه ی ریگرن له بهردهم پیشکتهوتنی بهرچا و جدی لهبوارهکانی دیموکراسی و نازادی و مافهکانی مرؤف بگه ریپین. لهکاتیکیدا وهلامیکی پۆزهتیفانهی له بهرامبهر هه موو نهو رهنجی که گهلان لهم پیئاوه دا دایان نه دایهوه. دهبینین که ریگای بهرزکر نهوهی فشاره داسه پیئراوهکان هه لدهبزی ریت، له لایهکی ترهوه گهلان دهبینین که له سه ر زهوی خیر و بیراتن، بهلام لهناو هه ژارییهکی بی وینه دا دهخولینهوه، له نهجمای پیاده کردنی نهو سیاسه تانهوه ناتوانیت بهره می پیویست به دهست بخت له داواکانی بۆ ژیا نیکی باش و خوشگوزهران له سه رچاوهی سامانه دهوله مهندهکانی ولات. هه ژاری و بی بهشی و برسیتی و رهوشی بهربلاوی ژیا نی خراب بهره می نهو سیاسه تانهیه که له لایه ن رژیمهکانی ئیستا وه پیاده دهکریت، بهلام لهگهل ئەوانه شدا ئەم رژیمان ه هتا ئیستاش سوورن له سه ر نهو رهوشه و، له بهرامبهر دهست پیشخه ری وهرچه رخان و گوړانکاری دیموکراسی بهرچا و بهرخۆدانی دهکهن، ئەمهش وادهکات که دهر بازکردنیان پی داویستهکی میژوویی گرن گ بیت. له کاتیکیدا له ناوچه ی رۆژهلاتی ناوهراست دواکهوتن و بیچارهیی زاله مرؤفایهتی پیشکتهوتنی کۆمهلایهتی بهرچا و بهخویه وه دهبینیت، نهو زهویانهی که لانکه بوون بۆ له دایکبوونی مرؤفایهتی و شارستانیته، ئەمه رۆ بوونه ته قه لای دواکهوتن و کۆنهپهرستی نهو شیوازی ژیا نهی که له سه ر گهلان داسه پیئراوه بریته له مانه وه له تاریکایی میژوو و بهرخۆدانی وهرچه رخان و گوړانی دیموکراسی و په یوهست بوون به بههاکانی رابوردو لهجیاتی روانین بۆ ئاییندهیهکی نازاد، تا ئیستاش "دهولهتی پیروژ" که رهگه کهی دهگه ریتهوه بۆ شیوازی دهولهتی راهیبه سۆمه رییهکان، گرن گترین کاریگه ری بناخه ییه له دیاریکردنی سیمای رژیمهکانی. پی داگرتن له پیشکتهوتنی ههنگاویک و دوو ههنگا و گه رانه وه بۆ دواوه له بواری پیکهینانی پی داویستی پیشکتهوتنه کۆمهلایهتییهکان گوزارهیهکی روون و بهرچا وه لیی له کام گۆشه ییه وه له مهسه لهکان بروانین، نهو رژیمان ه ی له سه ر بناخه ی فهلسه فهی "دهولهتی پیروژ" پیکهینراوه ریگری خویان زیده تر دهکهن بۆ دیموکراسییهت و نازادی و مافهکانی مرؤف و ژیا نیکی باشر و له سه ر ئەم ریگه یهش بهردهوامن. له بهر ئەم هۆکاره چارهسهری رزگاریبوون بۆ گهلانی ژیر دهست و ژن و چینه زهحمهت کیشهکان به دهر بازکردنی ئەم رژیمان ه پیک دیت، دهر بازکردنی نهو رژیمان ه ی که بی سنوور دواکهوتوون له ریگه ی تیکۆشانیکیی دیموکراسییه وه، مهسه لهیهکی رهوا یه و گفتوگۆ هه لئاگری، له م کاره دا نهوه پیویسته که تیکۆشان له خزمهتی پیشکتهوتنی دیموکراسییدا بیت. ئیتر نهو کاته هاتوووه که گهلان

لهپیناوی ژیانیکی دیموکراسی چی پیویست بیټ دەری بېرن و بیهیننه زمان. رژیمهکانی رۆژهلاتی ناوهراس، که رۆلئیکی پۆزتهتیفانهی بهرچاویان لهبوارای پێشکەوتنی کۆمه‌لایهتی نه‌گێرا له‌سه‌دهی بیسته‌م سیاسه‌تی نکۆلی کردن و قهرکردنیان به‌رامبەر گه‌لی کورد به‌پرەو کرد. به‌و شیوه‌یه کوردان له نازادی نیشتمانی و مافی مرۆفانهیان بێ به‌ش بوون، هه‌موو داوایه‌کیان بۆ نازادی به‌ توندوتیژییه‌کی خۆیناویانه و به‌هاوکاری رژیمی نیوده‌وله‌تی به‌رپه‌رچ درایه‌وه. هه‌روه‌ها رووبه‌رووی کۆمه‌لکۆزی و کهوتنه‌ زیندان و ئەشکه‌نجه و بێ سهر و شوین کردن و بێ به‌ش کردن و هه‌زاری و هه‌موو ئەو ره‌فتارانه‌ی که دوورن له‌ چوارچۆیه‌ی مرۆفایه‌تی بوونه‌وه و، بوونه‌ به‌شیکه‌ی دانه‌پراو له‌ژیاکی گه‌لی کورد، هه‌روه‌ها نکۆلی کردن و قهرکردن له‌لایه‌ن ده‌وله‌ته‌ بالاده‌سته‌کانی سه‌ری و هیژه‌ نیوده‌وله‌تیه‌کان به‌یه‌که‌وه وه‌ک بناخه‌یه‌کی یاسایی پشتیان بێ ده‌به‌ست و جوته‌یان له‌سه‌ر ده‌کرد، ئەم ره‌وشه‌ چه‌سپاوه‌ هیچ لایه‌نیکه‌ی پۆزته‌تیفی بۆ گه‌لی کورد تێدا نه‌بوو، به‌گه‌یشتنه‌ سالانی هه‌فتاکان گه‌لی کورد دووچارای له‌ناوچوون و توانه‌وه‌ بۆوه، به‌تایبه‌ت له‌م خاڵدا تیکۆشانی ژیانه‌وه‌ی نیشتمانی له‌رپیی ره‌نجی به‌رچاوی سه‌رۆکایه‌تی گشتیمان سه‌رۆک عه‌بدوڵلا ئۆج ئالان ده‌ستی پیکرد. ئەم تیکۆشانه‌ش سه‌رکه‌وت و گه‌یشته‌ ئاواتی خۆی له‌گه‌ڵ پیکه‌ینانی ژیانه‌وه‌ی نیشتمانی له‌ ناوهراس‌تی نه‌وه‌ده‌کان له‌ رێگه‌ی ئەو فیداکارییه‌ گه‌وره‌یه‌ی له‌و ماوه‌یه‌دا پێشکەشی کرد، له‌ سالانی دوا‌ی ئەویش تیکۆشانی رزگاری نیشتمانی پشت به‌ستوو به‌ قازانجه‌کانی ژیانه‌وه‌ پیاوه‌کرا. کاتیک له‌گه‌ڵ ئەو هه‌موو ده‌ست درێژیانه‌ی کرایه‌ سه‌ری بۆ سه‌رکه‌وت کردنی ئەو تیکۆشانه‌ی له‌م بواره‌دا بلنډ ده‌بوو، پیلانی نیوده‌وله‌تیان دارشت که‌ نامانجی سه‌ره‌کیان سه‌رۆکایه‌تی گشتیمان بوو و، له‌ ده‌وره‌یه‌ی ده‌خولانه‌وه‌. ئەم پیلانگێرییه‌ نا‌حه‌قیه‌کی گه‌وره‌ بوو له‌ به‌رامبەر گه‌لی کورد. پیلانگێری نیوده‌وله‌تی هی‌رشیکه‌ له‌ که‌سایه‌تی سه‌رۆک ئا‌پۆدا که‌ مافی گه‌لی کورد بۆ ژیا‌نیکه‌ی نازاد به‌نامانج ده‌گرت، له‌هه‌مان کاتدا گه‌وره‌ترین هی‌رشه‌ که‌ رژیمی سه‌ده‌ی بیسته‌م له‌به‌رامبەر گه‌لی کورد پیکه‌ هینا و، ئەمه‌ریکا ریه‌رایه‌تی بۆ کرد. ریه‌رایه‌تی بیل کلینتۆن به‌دریژییه‌ی هه‌شت سال له‌ ده‌سه‌لاته‌که‌ی بێ سنوور هاریکاری دایه‌ ده‌وله‌تی تو‌رکیا که‌ شه‌رپکی له‌ناو بردنی دژی تیکۆشانی رزگاریخوازی کوردستان به‌رپۆه‌ده‌برد، هه‌روه‌ک چۆن به‌رپۆه‌رایه‌تی کلینتۆن به‌هیچ شیوه‌یه‌ک نه‌گه‌را بۆ چاره‌سه‌ری پرسه‌ی کورد، به‌لکو رژیمی تو‌رکیای ژیا‌نده‌وه‌، که‌ ئیستاش بۆته‌ باریکی گران بۆ به‌رژه‌وه‌نده‌یه‌کانی ئەمه‌ریکا. ئەمه‌ له‌گه‌ڵ ئەوه‌ی که‌ بواریکی زۆری دایه‌ رژیمه‌ کۆنه‌په‌رسته‌کانی رۆژه‌لاتی ناوهراس بۆ دابین کردنی پیا‌داویستی مانه‌وه‌ی، که‌ لێره‌دا سوودیان له‌ کاره‌کانی ئەو وه‌رده‌گرت له‌ناوچه‌که‌دا. هه‌روه‌ها به‌رپرسیاریتی درێژ کردنه‌وه‌ی ته‌مه‌نی رژیمی سه‌ددام بۆ سالانیکه‌ی دوور و درێژ دوا‌ی شه‌ری که‌ندا‌و ده‌گه‌رپه‌ته‌وه‌ بۆ ئەم به‌رپۆه‌رایه‌تییه‌، ته‌نها به‌هۆی ئەم هۆکاره‌ بوو که‌ به‌رپۆه‌رایه‌تی بیل کلینتۆن له‌ ده‌سه‌لاته‌ که‌وت له‌ هه‌لبژاردنیکدا که‌ چیگه‌ی مشتومرپکی زۆره‌، به‌رپۆه‌رایه‌تی نو‌یی ئەمه‌ریکا پیویستی بی‌نی گۆرانکاری جددی به‌سه‌ر سیاسه‌تی خۆیدا بی‌نی که‌ وه‌ک پیا‌داویستییه‌کی ده‌ست لێ به‌رنه‌دراوه‌ له‌ جیهان و رۆژه‌لاتی ناوهراس‌ت.

وه‌لامی سه‌رۆکایه‌تی گشتیمان بۆ پیلانگێری ده‌ست پیکردنی قۆناخی وه‌رچه‌رخان و گۆرانی دیموکراسی بوو، به‌م شیوه‌یه‌ شیوازی تیکۆشانی ناشتی و سیاسی هه‌لبژێردرا بۆ پراکتیزه‌کردنی چاره‌سه‌ری یه‌کێتی دیموکراسیانه‌ که‌ بناخه‌یه‌کی ئایدیۆلۆژی قوول و سه‌رتاسه‌ری هه‌یه‌ له‌ رێگه‌ی ئەو پارێزنامه‌یه‌ی پێشکەشی دادگای مافی مرۆفی ئەوروپای کرد، PKK له‌ رابردوودا و KADEK له‌م سالانه‌ی دوا‌یدا له‌سه‌ر ئەو ریه‌ی تیکۆشانیان به‌رده‌وام کرد، ئەمه‌ له‌گه‌ڵ ئەو ره‌نجه‌ گه‌وره‌یه‌یه‌که‌لی کورد له‌م چوار ساله‌ی دوا‌یدا له‌ تیکۆشانی خۆیان نیشانیاندا، که‌ ناو ده‌بریت به‌قۆناخی رزگاری دیموکراسی، ره‌نجیکه‌ی زۆر و هه‌مه‌لایه‌نانه‌ نیشاندرا بۆ ئاراسته‌کردنی رژیمه‌کان له‌هه‌ر چوار و‌لاته‌ ده‌سه‌لاتداره‌که‌ له‌ کوردستاندا، ئەوانیش تو‌رکیا و ئێران و ئێراق و سو‌ریان به‌ره‌و قۆناخی وه‌رچه‌رخان و گۆرینی دیموکراسی. له‌ کاتیکدا که‌ تیکۆشانی راپه‌رینی دیموکراسی له‌سه‌ر ریه‌بازی شارس‌تان دیموکراسی که‌ سه‌رۆکایه‌تی گشتیمان پێش‌نیاری کردبوو به‌رپۆه‌چوو و گه‌لی کوردی وه‌ک نو‌ینه‌ری هی‌زی چاره‌سه‌ری ده‌رخسته‌ مه‌یدان، له‌لای دوو‌مه‌وه‌ ده‌بینین که‌ ئەو رژیمان هه‌موو له‌سه‌ر ریه‌بازی خۆیان و نه‌یانتوانی هیچ ده‌ست پێشخه‌رییه‌کی جددی و شایانی باس نیشان به‌دن بۆ چاره‌سه‌ری ناشتی و سیاسی، هه‌روه‌ک چۆن دوور بوون له‌ نیشاندانی توانا و خو‌لقکاری بۆ پیکه‌ینانی ریفۆرمه‌ دیموکراسییه‌کان، هیچ هه‌نگاوێکی جددیان له‌ رێگه‌ی چاره‌سه‌ر کردنی پرسه‌ی کوردی دا نه‌ناوه‌، هه‌روه‌ک چۆن رژیمی ئێراق له‌ سیاسه‌تی خۆیدا بۆ ئەم پرسه‌ هیچ گۆرانکارییه‌کی پیک نه‌هینا له‌گه‌ڵ ئەوه‌ی له‌ ره‌وشیکه‌ی زۆر خراپ و لاوازا بوو، ده‌بینین که‌ ئەوه‌ی تو‌رکیا ده‌یکات ته‌نیا ده‌رخستنی ئەو یاسا و ده‌ستوورانه‌یه‌ که‌ له‌ راستیدا ناکه‌ونه‌واری پراکتیکیه‌وه‌، ئێران و سو‌ریاش له‌م بواره‌دا ره‌نجیکه‌ی شایانی باسیان نه‌داوه‌ بۆ پیا‌ده‌ کردنی سیاسه‌تی نو‌ی، ده‌توانین بلێین هه‌موو رژیمه‌کان گو‌یی خۆیان که‌ر کردووه‌ و له‌پینا‌و چاره‌سه‌ریدا هیچ ره‌نجیکه‌ی نییه‌ و، وه‌ک پیا‌داویستییه‌ک له‌ پیا‌داویستییه‌کانی رۆلی گۆرینی ئەوانه‌ی که‌ ناتوانن خۆیان بگۆرن ئەمه‌ریکا ده‌ستی کرد به‌ ده‌ستی‌وه‌ردان بۆ رژیمی ئێراق، ئەگه‌ر پیا‌داگرتن له‌ نه‌که‌وته‌ قۆناخی وه‌رچه‌رخان و گۆرینی دیموکراسی به‌رده‌وام بی‌ت، ئەوا هه‌موو و‌لاتانی رۆژه‌لاتی ناوهراس‌ت به‌شیوازی جیا جیا تووشی ده‌ستی‌وه‌ردان ده‌بنه‌وه‌. ئەمه‌ریکا ده‌ستی کرد به‌ هه‌وله‌کانی بۆ ده‌رباز کردنی ئەو رژیمه‌ سه‌رمایه‌دارییه‌ی ده‌گه‌رایه‌وه‌ بۆ سه‌ده‌ی بیسته‌م کاتیک بی‌نی که‌ ئیتر خزمه‌تی پێشکەوتنی کۆمه‌لایه‌تی ناکات و، بپاریدا که‌ هه‌موو ئەو رژیمه‌ نه‌زۆکانه‌ ده‌ربازبکات، جا دۆستی بن یان دوژمنی بن و،

ئەوێ لە مەسەلەكە تێدەگەیشتریت ئەوێهە كە سەرۆكی رژێم لەناكۆكی دایە لەگەڵ بنكەكە و، ئەو هاوێهیمانانە لە پێشیدا رێگەر جەدیان ناگرێ، دەتوانریت دەست پێكردنی شەر لەبەرەمبەر ئێراق لەگەڵ دزایەتی كردنی زۆر لەو وڵاتانە وەكو ئەلمانیا، فەرەنسا، روسیا لەزێر ئەم بیانووەدا شیبكێرتەوه، هەمان هۆكارە كە بوو هۆی ئەوێ لەگەڵ ئەو هەولانە توركیا دای بۆ پاراستنی رهوشی خۆی لەزێر ناوی "هاوێهیمانی ستراتژی" بۆ ئەنجام بمیێ، هەرەك چۆن رەهەندی سۆسیالیستی سیستەمی جیهانی كە لە سەدی بیستەم زال بوو بەكەوتنە ئەو دەكەنەوه بەپەلە دەربازكرا، بەهەمان شێوه رەهەندی سەرمایەداری ئەو رژێمە لە سالانی ٢٠٠٠بۆ گومان و بەپەلە دەربازكێرت، سەرلەنوێ رێكخستەوهی جیهان و رۆژەلانی ناوهرەست كارێكی حاشاھەلنەگرە، ئەوێ لێرەدا گرنگە ئەو شێوازێهە كە لە پێكھێنانی وەرچەرخان و گۆراندای پیاوێ دەكریت، لەلایەكی ترەوه مەسەلە یەكگرتنەوهیەتی لەگەڵ بەها بناخەییەكانی مەرفاھەتی لە دیموكراسیەت و نازادی و مافەكانی مەرفاھە.

سەرگەوتنی دەستیوهردانی ئێستا لەئێراق گرێدراوی پراكتیزەكردن و چەسپاندنی دیموكراسیەت و نازادی و مافەكانی مەرفاھە، دەستیوهردانی ئەمریکا لە ئێراق و رژێمەكانی تر بەسەرگەوتووێ بەئەنجام ناگات، تەنیا بەو رێژە نەبیت كە رێگە بكاتەوه بۆ دەرگەوتنی ئەو پێشكەوتنەنەهە كە هاوتەریب بێت لەگەڵ بەها هاوێهەشەكانی مەرفاھەتی. پێكھێنانی ئەو رژێمانە ئەگەر لەسەر بناخە تاییبەتەندیەكانی سەردەمی رابردوو بێت، ئەوا رێگە دەكریتەوه بۆ ناووب و ئالۆزێهەكی زۆر گەورە. بۆ ئەوێهە یەك رێگای چارەسەری لەبەرەم ئەمریکادایە ئەوێش هاریكاری كردن و رێگە كەردنەوهیە لەبەرەم دامەزراندنی ئەو رژێمە دیموكراسیانە كە پێشیان بە ئێرادی گەلان بەستوو و، هەموو ترس و حساباتەكان بخرێنە لاوه و دەست بكریت بە پراكتیزەكردنی رەگ و ریشەیی ریفۆرمە دیموكراسیەكان، ئەمەش رێگە لەبەرەم شەر دەكریت و كۆتایی بۆ دەھێنیت، بۆ ئەوێ دووچارێ شەر و داپلۆسین نەبێنەوه تاكە رێگا سەرگەوتنە لە وەرچەرخان و گۆراندای دیموكراسیەكان. ئەم پرسەش لەھەر كەس زیاتر گرێدراوی رژێمە دەسەلاتدارەكانی سەر كوردستانە، لەھەمانكاتدا پێویستیەكی زۆر هەبە لە قازانج كردنی گەلانی ناوچەكە بۆ دەست پێشخەریە دیموكراسیەكان هەرچەندە دەست پێشخەری لەلایەن گەلانەوه قازانج بكریت ئەوێندە دەتوانریت كە ئەو رهوشە نوێیانە دەرەكەون بۆ چەسپاندنی دیموكراسیەت و نازادی و مافی مەرفاھە باشتر بەكار بھێنرێن. لەم بارەدا رێكخستنی ھێزە دیموكراسیەكان بۆ خۆی و بلنكردنەوهی ئاستی تێكۆشانێ گرنگیەكی چارەنوسانە هەبە، بەلام بۆ بزوتنەوهی نیشتمانی كوردی، ئەگەر دەپەوێت ببیتە ھێزێكی چارەسەری، پێویستە جاوێك بەسیاسەتی رابردوو خۆیدا بگێریتەوه و، بتوانیت ببیتە وەلام بۆ ھێلی شارستانی دیموكراسی، پێویستە لەسەری كە پشت بێستێ بەچارەسەری یەكێتی دیموكراسی لەجیاتنی ئەو چارەسەریەكی كە خۆی لە دەمارگەری نەتەوهی دا دەبێنیتەوه، سیاسەتی دەمارگەری نەتەوهی كلاسێكی لەماوێهەكی زۆر كورتدا بن بەست بوون لەگەڵ خۆیدا دەھێنێ، بزوتنەوهی كوردی لەھەر كەس زیاتر پێویستیەكی گەورە بە وەرچەرخان و گۆرینی دیموكراسی هەبە. بەگرتنی هەموو ھێزە نیشتمانیەكان بۆ رێوو بەدوا داچوونی لەقوناخی وەرچەرخان و گۆرینی دیموكراسی، پێویستیەكی دەست لێبەرنەدراوه بۆ چارەسەری. KADEKباوێ دەكات كە كاتی پراكتیزەكردنی چارەسەری یەكێتی دیموكراسی بە دەست پێكردن لەو راستیە نەگۆراوانەوه هاتوو، ھەر بۆ ئەوێش ئەو چارەسەری بەشێوازێكی ناشتی و سیاسیانە ھەلنەبێریت بۆ ئەوێ جارێكی تر گەلان بەھەلگەرساندنی شەری تر زۆری و زەحمەتی نەبێنێ، و، لەبەر گرنگی ئەو كارەش بەپێویستی بێنی كە گەلانی نامەبەكی چارەسەری پێشكەش بەرای گشتی و ناوێندە پەيوەندیدارەكان بكات. پێداویستیە گشتیەكانی چارەسەری دیموكراسی:-

١ - بەستنی "كۆنفراسی دیموكراسی لە رۆژەلانی ناوهرەست" بە ئامادە بوونی هەموو حكومەت و پارتە سیاسیانەكان و رێكخستەكانی كۆمەلگای مەدەنی بەبۆ دانانی حیاوازی لەنیوان نەتەوه، رەگەز، ئایین و مەزھەبەكان، دیاریكردنی پێوانەكانی دیموكراسی و نازادیەكان و مافەكانی مەرفاھە بۆ هەموو توێژەكانی كۆمەلگا و ئەو رژێمانە لەقوناخی نوێدا دادەمەزرێنرێن لەسەر بنەمای دیموكراسی گەردوونی و مافەكانی مەرفاھە و نازادی.

٢ - دیاریكردنی پەرنسپە سەرەكیەكان بۆ گەیشتنە شێوازی بەرپۆھەردنی دیموكراسی بۆ ئەو وڵاتانە كە كوردستان دەكەوێتە ناو سنوورەكانی ھەر لە توركیا و ئێراق بۆ ئێران و سوریا، دیاریكردنی چوارچێوێ پێویست بۆ چارەسەركردنی پرسێ كوردی ئەوێش لە رێگای كۆنفرانسێكی دیموكراسیەوه كە حكومەتی ئەو وڵاتانە و پارتە سیاسیانەكان و رێكخراوەكانی كۆمەلگای مەدەنی تیایدا ئامادەبن.

٣ - بەرپۆھەردنی پەرلەمان لە توركیا و ئێراق و ئێران و سوریا بەسیستەمێكی دیموكراسی و، دانانی پێداویستیە یاسایی و فەرمیەكان بۆ كەردنەوهی رێگا لەبەرەم نوێنەرایەتی كردنی نەتەوهكان و ژنان و هەموو توێژە كۆمەلایەتیەكان بۆ خۆیان بەشێوێهەكی نازاد.

٤ - هەموو ئەو پەیمان و رێككەوتنەنەهە كە لەسەردەمی رابردوودا لەلایەن توركیا و ئێران و ئێراق و سوریا بەئامانجی بۆ بەش كردنی كوردان لە نازادییان بەسەرا دەستیان لێ بەریدریت و، دانانی سنوورێكی داوی بۆ ئەو ھەولدانانە.

۵ - هه‌لسانی تورکیا و ئییران و ئییراق و سوریا به داواکردنی لیبوردن بۆ هه‌موو ئەو کاره‌نایه‌کسانانه‌ی، که ئەو وڵاتانه‌ به‌دریژایی سه‌ده‌ی بیسته‌م له به‌رامبه‌ر کوردان پێکیان هێنا، ئەوه‌ش بخریته‌ ناو یاسا فه‌رمیه‌کانه‌وه بۆ ئەوه‌ی باوه‌ری و متمانه‌ بدات له‌پێناوی خولقاندنی یه‌کیته‌ی نازاددا.

۶ - هه‌لگرته‌ی هه‌موو ئەو کۆسپانه‌ی که ریگرن له‌به‌رده‌م به‌شداربوونی نازادی گه‌لی کورد بۆ هه‌موو بواره‌کانی ژیان له‌ سیاسی و ئابووری و کۆمه‌لایه‌تی و... هتد له‌هه‌موو وڵاتیک که تیایدا ژبانی کردبێت، پشت گرتی ئەم به‌شدارێ کردنه‌ نازاده به‌ متمانه‌یه‌کی یاسایی.

۷ - پشت به‌ستن به‌ به‌ده‌ست هێنانی نازادی گه‌لی کورد له‌ناو سنووری ئەو وڵاتانه‌ی که تیایدا ده‌ژی و، دوور که‌وته‌وه‌ی بزوتنه‌وه‌ی نیشتمانی کوردی له‌ هه‌لۆیسته‌ جیاخوازه‌کان.

۸ - به‌شێوه‌یه‌کی تایبه‌ت هاریکاریکردن بۆ پێشکه‌وته‌ی گه‌لی کورد و پێکه‌پێنایی پێشکه‌وته‌ی ژنان له‌هه‌موو کۆمه‌لگاکاندا، ئەم هاریکارییه‌ش بخریته‌ ناو متمانه‌یه‌کی یاساییه‌وه.

چاره‌سه‌ری یه‌کیته‌ی دیموکراسی له‌ تورکیا

۱ - ناماده‌کردنی ده‌ستووریک که گونجاو بێت له‌گه‌ڵ پێوانه‌ گه‌ردوونیه‌کان بۆ دیموکراسییه‌ت و مافه‌کانی مرؤف و نازادیه‌کانی له‌ ریگه‌ی ژماره‌یه‌کی ته‌واو که نوێنه‌رایه‌تی حکومه‌ت و پارته‌ سیاسیه‌کان و رێکخراوه‌کانی کۆمه‌لگای مه‌ده‌نی بکات.

۲ - چه‌سپاندنی نازادی ته‌واو له‌ چالاکیه‌ سیاسیه‌کاندا و، دانانی سنووریک کۆتایی بۆ داخستنی پارته‌ سیاسیه‌کان، ناماده‌کردنی سیسته‌میک هه‌لبژاردن که تیایدا هه‌موو توێژه‌کانی کۆمه‌لگا بتوانن نوێنه‌رایه‌تی خۆیان له‌ناو په‌رله‌ماندا بکه‌ن و، ئەمه‌ش بکه‌ویته‌ بواری کرداریه‌وه.

۳ - دانانی یاسای تایبه‌ت که پشتگیری ژن بکات بۆ ئەوه‌ی له‌ ره‌وشی لاواز له‌به‌رامبه‌ر پیاو رزگاری بێت و، له‌ناوبردنی ئەو ناهه‌وسه‌نگیه‌ به‌رچاوه‌ی که له‌نیوان هه‌موو ناوچه‌کانی تورکیادا هه‌یه و، پشتگیری کردنی ئەو گروپه‌ کۆمه‌لایه‌تیانه‌ی که به‌هۆی باوه‌ری ئایینی و ئەتنیکی دووچارێ تالان و ستم بوونه‌ته‌وه، ئەمه‌ش له‌ناو ده‌ستووردا فه‌راهه‌م بکریته‌.

۴ - ده‌کردنی یاسای بنچینه‌یی که ژیان و کار بۆ توێژه‌ زه‌حمه‌تکێشه‌کان له‌ کۆمه‌لگادا دا‌بین بکات.

۵ - هه‌لگرته‌ی هه‌موو ئەو به‌ریه‌ستانه‌ی که ناسته‌نگن له‌به‌رده‌م رێکخستن و چه‌سپاندنی کۆمه‌لگای مه‌ده‌نی، هه‌روه‌ها بلندکردنی ئاستی بارودۆخی یاسایی و ماددی بۆ ئەو پێشکه‌وته‌نانه‌ی که ده‌رده‌که‌ون.

۶ - ئەو ده‌ستووره‌ نوێیه‌ی که ناماده‌ ده‌کریته‌ و ده‌خریته‌ بواری پێکه‌پێنانه‌وه‌ پێوسته‌ چاره‌سه‌ر کردنی پرسێ کوردی وه‌ک به‌شیکێ بنه‌رته‌ی تیایدا به‌بنه‌ما بگریته‌ و هه‌روه‌ها راستی نه‌ته‌وه‌یی کوردان و نازادیه‌کانیان تیایدا بناسریته‌.

(أ) دامه‌زراندنی پارته‌یه‌کان و ده‌کردنی یاسای پێوستی هه‌لبژاردن بۆ رهنگدانه‌وه‌ی ئێرا ده‌ی گه‌لی کورد له‌ په‌رله‌ماندا.

(ب) ناماده‌کردنی به‌شدارێ گه‌لی کورد له‌ به‌رپۆیه‌رایه‌تی ناوه‌ندییدا ئەویش له‌ ریگه‌ی ده‌رکردنی یاسای تایبه‌ت.

(ج) پێکه‌پێنایی به‌رپۆیه‌رایه‌تی ناوچه‌یه‌یه‌کان که ده‌سه‌لاتی خۆیان له‌ ریگه‌ی هه‌لبژاردنی نازاده‌وه‌ به‌رفراوان ده‌که‌ن، دیاریکردنی گه‌یشتنی گه‌لی کورد به‌مافی به‌رپۆیه‌بردنی خۆیی وه‌ک مافیکی یاسایی و ده‌ستووری که نمونه‌بێت بۆ چاره‌سه‌ری پرسێ کوردی.

(د) سه‌رۆکایه‌تی گشتی KADEK سه‌رۆک عه‌بدوڵلا ئۆج ئالان که چاره‌سه‌ری یه‌کیته‌ی دیموکراتی پێشخست نازادی خۆی به‌ده‌ست به‌پێنیت و، دان بنریته‌ به‌ مافه‌ سیاسی و کۆمه‌لایه‌تییه‌کانی له‌ ژبانه‌دا، هه‌لگرته‌ی ئەو گۆشه‌گرییه‌ی له‌ به‌رامبه‌ری پێکدیت وه‌ک هه‌نگاوێکی به‌په‌له‌ و بێ دواکه‌وتن و، باش کردنی ره‌وشی گوزهرانی.

(ه) ده‌کردنی یاسایه‌کی لیبوردنی گشتی بۆ هه‌موو گه‌راوه‌ سیاسیه‌کان به‌بێ هیچ دواخستنی، دان پیاوان به‌مافه‌ سیاسی و کۆمه‌لایه‌تییه‌کانیان و، نه‌هێشتنی ته‌واوی بارودۆخی پێکدادان ئەویش له‌ ریگه‌ی به‌شدارێ کردنی هێزی پاراستنی گه‌ل (HPG) و KADEK و هێزه‌ ئۆپوزیسیۆنه‌کانی تر بۆ قوناخی یاسایی.

(و) پێشخستن و به‌کارهێنانی زمانی کوردی له‌ ریگه‌ی ده‌ستووره‌وه‌ و هیچ سنووریک له‌ بواره‌کانی په‌روه‌رده‌ و فێرکردن و ته‌له‌فزیۆن و رادیۆ به‌زمانی کوردی داننه‌نریته‌، به‌لکو دان پیاوان به‌ نازادی ته‌واو له‌و بواره‌دا.

(ز) هه‌لۆه‌شاندنه‌وه‌ و له‌ ناوبردنی یه‌کیته‌ی پارێزگارانێ گوند و هه‌موو رێکخراوه‌کانی شه‌ری تایبه‌ت، هه‌روه‌ها ده‌ست نیشانکردن و دیاریکردنی تاوانه‌کانی بکه‌ری نادیار و سزادانی به‌رپرسان لێی.

(ح) ده‌کردنی یاسا پێوسته‌یه‌کان بۆ رێک کردنه‌وه‌ی ره‌وشی ئەوانه‌ی له‌ شه‌ر زه‌ره‌ریان بینیه‌وه، به‌په‌له‌ پرۆژه‌ی گه‌رانه‌وه‌ بۆ گونده‌کان بکه‌ویته‌ بواری کرداریه‌وه‌.

له كاتێكدا پێداویستی ئەم گەڵاڵەنامەی چارەسەرییە وەك چۆن لەسەرەوه له چوارچێوهی چەند خاڵێكدا دامان رشتوو بەبێ هیچ دواخستنێك پێك بهێنرێت، بەو رەنگە توركیا لەهەموو ناستەنگیەكان رزگاری دەبێت و دەكهوێتە سەر رێی گەشەكردن و بڵندبوون.

چارەسەری یەكێتی دیموكراسی له ئێران:-

۱ - ئامادەكردنی دەستوورێکی گونجاو لەگەڵ پێوانە گەردوونیهكانی دیموكراسیەت و مافەكانی مرۆف و ئازادیهكانی بۆ دابین كردنی دامەزراندنی سیستەمی پەرلەمانی دیموكراسی، هەڵسانی حكومت بە یەكخستنهوهی هەموو یاساكان لەگەڵ دەستوورە نوێیەكە بەنامادە بوونی ژمارەیهکی تەواو له گروپە كۆمەڵایەتی و سیاسیهكان تیایدا.

۲ - پشتگیری كردنی ئازادی هەڵسۆرانی چالاکی سیاسی و دامەزراندنی پارتە سیاسیهكان بە یاسا و دەستوورێك كه ئەمانە گەرەنتی بكات.

۳ - دان نان بەچالاکی سەندیکا و كۆمەڵە و وهقف و هەموو چالاکی رێكخراوهكانی كۆمەڵگای مەدەنی وەك مافیکی دەستووری، هەروەها دەرکردنی یاسای پێویست بۆ بەكارهێنانی ئازادانە ئەم مافانە.

۴ - دەرکردنی یاسای تایبەت كه پشتگیری ژنان بكات بۆ رزگاربوون لەو رەوشە لاوازی هەیانە بەرامبەر بیاوان، هەروەها لەناوبردنی ئەو ناھوسەنگیە بەرچاوە لەنێوان ناوچە جیاوازهكانی ئێراندا هەبێ، و پشتگیری كردنی ئەو گروپە كۆمەڵایەتیانە كه بەھۆی باوەرێ ئایینی و ئەتینی دووچاری تالان و ستەم بوونەتەوه، ئەمەش لەناو دەستووردا فەراھەم بكرێت.

۵ - دەرکردنی یاسای بنچینهیی كەژیان و كار بۆ توێژە زەحمەتكێشەكان له كۆمەڵگادا دابین بكات.

۶ - دەرکردنی یاسایهکی لێبوردنی گشتی كه هەموو گراوه سیاسیهكان و رێكخستنهكان و ئەو كەسایەتیانە بگريێتەوه كه كەوتوونەتە رەوشی نایاسایی، دانان بەمافیان له بەشدار بوونی ئازاد بۆ ژبانی سیاسی و كۆمەڵایەتی.

۷ - ئەو دەستوورە نوێیەكە ئامادە دەكرێت و دەكهوێتە بواری كردارییەوه، پێویستە چارەسەرکردنی پرسی كورد وەك بەندیکی بناخهیی بێت تیایدا، و راستی و ئازادی نەتەوهیی كورد له دەستووردا بناسێنرێت.

أ) دامەزراندنی پارتی نوێ و دەرخستنی یاسای هەلبژاردن بۆ ئەوهی ئێرادی گەلی كورد له پەرلەمانی ناوهندیدا رەنگ بداتەوه، له رێی هەندێك یاسای تايبەتەوه دابین كردنی جیگە گرتن له بەرپۆههرايهتی ناوهندیدا.

ب) سەرلهنوێ رێكخستنهوهی سنووری ولایەتەكان بە لەبەرچاو گرتنی جیگای ژبانی گەلی كورد، زیادكردنی دەسلاتی بەرپۆههرايهتی ولایەتەكان و بەخشینی هێزی پێویست بپیان، دامەزراندنی ئەم بەرپۆههرايهتیانە له رێگەي هەلبژاردنی ئازاد و ئەمەش وەك نمونە بێت بۆ چارەسەری پرسی كوردی، له رێگەي یاسا و دەستوورەوه پشتگیری لێ بكرێت.

ج) پێشخستن و بەكارهێنانی زمانی كوردی له رێگەي دەستوورەوه و هیچ سنوورێك لەبوارەكانی پەرودەرە و فێركردن و تەلهفیزیۆن و رادیۆ بەزمانی كوردی دانەنرێت، بەلكو دان پیاوان بەئازادی تەواو لەو بواردەدا.

د) ئەو یاسایانە كه لەئازادی گەلی كورد كەم دەكەنەوه بەلاوه بنرین و كۆتایان پێ بهێنرێت.

له كاتێكدا ئەم ریفۆرمە دیموكراسیه بنهڕەتیانە بەگوێرە داخوازیهكانی كۆمەڵگای ئێرانی و چارەسەری مەسەلەي كورد لەو چوارچێوه دیاریكراوەدا پێك بهێنرین، ئەوا مەترسی دەستیوهردانی دەرەکی نامینێت، و ئەوكاتە دەگەینە راستی ئێرانیك كه بەهێزتر و پێشكهوتووترە و هەموو هاوولاتیان لێی بەخواهون دەرەكەون و لەمەترسی دەپارێزن.

چارەسەری یەكێتی دیموكراسی له ئێراق:-

۱ - پێویستە سیستەمی نوێی ئێراق پەرلەمانی بێت، لەو سەرەتایەوه بەشداریکردنی هەموو توێژە نیشتمانی و كۆمەڵایەتی و سیاسیهكان له دامەزراندنی سیستەم و ئامادەكردنی ئەو دەستوورەي كه پشتی بێ دەبەستێت دابین بكرێت.

۲ - دامەزراندنی سیستەمی نوێ بەرەنگێك بێت كه یەك بگریێتەوه لەگەڵ پێوانە گەردوونیهكان بۆ دیموكراسی و مافی مرۆف و ئازادی.

۳ - له بەرفراوانترین چوارچێوهدا ئازادی دامەزراندنی پارتی و تیکۆشانی سیاسی بپارێزێت، ئەمەش له رێگەي یاسا و دەستوورەوه دابین بكرێت.

۴ - تێپروانین بۆ رێكخراوهكانی كۆمەڵگای مەدەنی وەكو پێداویستیهکی دەست لێبەرەندراو بۆ سیستەمی دیموكراسی و ئەمەش له رێگای یاسا و دەستوورەوه دابین بكرێت.

۵ - پشتگیری كردنی ژبان و كاری توێژە زەحمەتكێشەكانی كۆمەڵگا له رێگەي بناخە یاسایەكانەوه.

۶ - پاراستنی یەكێتی ئێراق له رێگەي یەكێتی ئازادانە و یەكسانانە پێكدێت لەنێوان عەرەب و كورد و ناشووری و توركمانەكان.

۷ - هەردوو شاری موسڵ و كەركوك بەرپرسیارن لەبەرەمبەر پەرلەمانی كوردستان وەك دوو ویلايەت كه رێبەرايهتیەکی تايبەتیان هەبێ لەناو سنووری فیدراسیۆنی كوردستان.

- ٨ - گهراڤهوهی کورد و ناشووری و تورگمانهکان بۆ سه‌ر زه‌وی خۆیان که له ریگه‌ی رژیمه‌ی جیاوازه‌کانه‌وه لێی دابرابوون و نه‌هه‌شتن و دابین کردنی دوورنه‌که‌وته‌وه‌ی هاوولاتیان له‌زه‌وی و زاریان له‌به‌ر هۆکاری سیاسی.
- ٩ - فیدراسیۆنی کوردستان و نازادی گه‌لی کورد له‌ده‌ستووری نێراقدادا وه‌ک به‌شیکه‌ی سه‌ربه‌خۆ جیگه‌ی خۆی بگرێت.
- (أ) ئەو یاساو ده‌ستووره‌ی که‌تیایدا سیسته‌می ویلایه‌تی کوردستان خاوه‌نی حکومه‌ت و په‌رله‌مانی خۆیه‌تی دابین بکریت، که‌ خاوه‌ن ده‌ست یێشخه‌ری به‌رفراوانه‌ و له‌پێگه‌ی هه‌لبژاردنیکه‌ی نازاده‌وه‌ پێک هاتوو و به‌نمونه‌ی چاره‌سه‌ری داده‌نریت.
- (ب) دامه‌زراندنی په‌رله‌مانیکه‌ی نیشتمانی له‌ ریگه‌ی هه‌لبژاردنیکه‌ی نازاده‌وه‌ له‌ کوردستان، هه‌روه‌ها ده‌سه‌لات بدریته‌ ئەم په‌رله‌مانه‌ بۆ ده‌رکردنی یاسای گشتی له‌ په‌یوه‌ندی خۆیدا له‌گه‌ڵ په‌رله‌مانی ناوه‌ندی و ویلایه‌ته‌کان.
- (ج) پێویسته‌ له‌ یاساو ده‌ستووردا سه‌ربه‌ست کردنی دامه‌زراندنی پارته‌ی و بواری تیکۆشانی سیاسی له‌ فیدراسیۆنی کوردستاندا فه‌راهه‌م بکریت و، سنووریکه‌ی کۆتایی دابنریت بۆ ئەو جیگاتایه‌ته‌ی که‌ YNK و PDK هه‌یانه‌.
- (د) پشتگیری کردنی ره‌وشی پێشکه‌وتنی رێکخراوه‌کانی کۆمه‌لگای مه‌ده‌نی له‌ فیدراسیۆنی کوردستاندا ئەویش له‌ ریگه‌ی پشتگیری یاسایی و ده‌ستووریه‌وه‌، هه‌روه‌ها دابین کردنی مافه‌کانی ژن و جینه‌ زه‌حمه‌تکێشه‌کان له‌ناو یاساو ده‌ستووردا.
- (ه) دان نان به‌مافه‌ تایبه‌تییه‌کانی ناشووری و تورگمان و په‌زیدیه‌کان و هه‌موو گروپه‌کانی تر، دابین کردنی به‌شداربوونیان له‌ به‌رپۆبه‌رایه‌تی له‌ ریگه‌ی بریاری تایبه‌ته‌وه‌.
- چاره‌سه‌ری په‌کێتی دیموکراسی تاکه‌ ریگه‌یه‌ بۆ رزگاربوونی هه‌موو گه‌لانی عه‌ره‌ب و کورد و ناشووری و تورگمان و ئەو گروپه‌ نایینه‌ی که‌ باوه‌رپیان به‌ شیعه‌ و په‌زیدیه‌ته‌ هه‌یه‌، که‌ له‌ژێر باری رژیمی دیکتاتۆری و شه‌ره‌ بێ کۆتاییه‌کان زۆری و زه‌حمه‌تییه‌کی له‌ راده‌به‌ده‌ریان بینی و، بگه‌نه‌ خۆشی و ژیاڤیکه‌ی ئاسوووه‌ و سه‌ربلند، ریگای ئەمه‌ریکا و هاو‌په‌یمانه‌کانی له‌ نێراقدادا و هه‌روه‌ها ده‌رکه‌وتنیش له‌ ریگه‌ی ئەم چاره‌سه‌رییه‌وه‌ ده‌رباز ده‌بێت.
- چاره‌سه‌ری په‌کێتی دیموکراسی له‌ سو‌ری:**
- ١ - کۆتایی پێهێنانی به‌رپۆبه‌ردنی سو‌ریا له‌ ریگه‌ی یاسا‌کانی ره‌وشی ئاوارته‌وه‌.
- ٢ - ئاماده‌کردنی ده‌ستووریکه‌ که‌ په‌ک بگرێته‌وه‌ له‌گه‌ڵ پێوانه‌ گه‌ردوونیه‌کان بۆ دیموکراسیه‌ت و مافه‌کانی مرۆف و نازادیه‌کان بۆ دابین کردنی دامه‌زراندنی سیسته‌می په‌رله‌مانی دیموکراسی، ئاواکردنی حکومه‌ت به‌ ئاماده‌بوونی ژماره‌یه‌کی پێویست له‌ گروپه‌ کۆمه‌لایه‌تی و نیشتمانی و سیاسیه‌کان تیایدا، هه‌لسان به‌یه‌ک خستنی هه‌موو ئەم یاسایانه‌ له‌گه‌ڵ ده‌ستووره‌ نوێیه‌که‌دا.
- ٣ - نازادی بواری تیکۆشانی سیاسی و دامه‌زراندنی پارته‌ی سیاسیه‌کان له‌ ریگه‌ی یاساو ده‌ستووره‌وه‌ دابین بکریت.
- ٤ - دان نان به‌دامه‌زراندنی سه‌ندیکا و کۆمه‌له‌ و وه‌قف و هه‌روه‌ها هه‌موو رێکخراوه‌کانی کۆمه‌لگای مه‌ده‌نی وه‌ک مافیکی ده‌ستووری و بۆه‌وه‌ی ئەم مافاناش نازادانه‌ پێک بێت یاسایان بۆ ده‌ربخریت.
- ٥ - ده‌رکردنی یاسای تایبه‌ت که‌ پشتگیری له‌ ژن بکات بۆ ئەوه‌ی رزگاری بێت له‌ ره‌وشی لاوازی له‌به‌رامه‌به‌ر پیاو، هه‌روه‌ها کۆمه‌لایه‌تیانه‌ی که‌ به‌هۆی باوه‌ری نایینی و ئەتینیکه‌ی دووچاره‌ی تالان و سته‌م بوونه‌ته‌وه‌، ئەمه‌ش له‌ناو ده‌ستووردا فه‌راهه‌م بکریت.
- ٦ - ده‌رکردنی یاساو سیاسه‌تی پێویست که‌ ژیاڤی هه‌موو عه‌ره‌ب و کورد و که‌مینه‌ی ئەمه‌ریکا و سیریا و دورزی و هند به‌ بریانه‌ و له‌ژێر په‌ک چه‌تردا دابین بکات له‌چوا‌چێوه‌ی په‌کێتی دیموکراسی نازادادا.
- ٧ - پشتگیری کردنی ژیاڤ و کاری توێژه‌ زه‌حمه‌تکێشه‌کانی کۆمه‌لگا له‌ ریگه‌ی بناخه‌ یاساییه‌کانه‌وه‌.
- ٨ - ده‌رکردنی یاسایه‌کی لێبوورنی گشتی که‌ هه‌موو گه‌راوه‌ سیاسیه‌کان و رێکخسته‌نه‌کان و ئەو که‌سایه‌تیانه‌ بگرێته‌وه‌ که‌ که‌وتوو‌نه‌ته‌ ره‌وشیکه‌ی نایاساییه‌وه‌، ئەمه‌ش پێویسته‌یه‌کی به‌نه‌رته‌یه‌ بۆ چه‌سپاندنی ناشتی کۆمه‌لایه‌تی و، داننان به‌مافیان بۆ به‌شداره‌ی کردنیکه‌ی نازاد له‌ ژیاڤی سیاسی و کۆمه‌لایه‌تیایدا.
- ٩ - ئەو ده‌ستووره‌ نوێیه‌ی که‌ ئاماده‌ ده‌کریت و ده‌خریته‌ بواری پێک هێنانه‌وه‌ پێویسته‌ چاره‌سه‌رکردنی پرسه‌ی کوردی وه‌ک به‌شیکه‌ی به‌نه‌رتی تیایدا به‌بنه‌ما بگرێت و هه‌روه‌ها راستی نه‌ته‌وه‌یی کوردان و نازادیه‌کانیان تیایدا بپارێزێت.
- (أ) دامه‌زراندنی پارته‌ی نوێ و ده‌رکردنی یاسای هه‌لبژاردن بۆ ئەوه‌ی ئیراده‌ی گه‌لی کورد له‌ په‌رله‌ماندا ره‌نگ بداته‌وه‌ و دابین کردنی جیگه‌ گرتنی له‌ به‌رپۆبه‌رایه‌تی ناوه‌ندی ئەویش له‌ ریگه‌ی یاسای تایبه‌ته‌وه‌.
- (ب) پێکهێنانی به‌رپۆبه‌رایه‌تییه‌کی نێوخۆیه‌کان (شه‌ره‌وانی، والی گشتی. . . هتد) که‌ ده‌سه‌لاته‌کانی به‌رفراوانتر بکات، ئەویش له‌ ریگه‌ی هه‌لبژاردنیکه‌ی نازاده‌وه‌، داننان به‌مافی گه‌لی کورد له‌ به‌رپۆبه‌رایه‌تییه‌کی خۆبه‌خۆدا وه‌ک مافیکی یاسایی و ده‌ستووری ئەمه‌ش وه‌ک نمونه‌یه‌ک بۆ چاره‌سه‌ری مه‌سه‌له‌ی کورد سه‌یری بکریت.

